

MAI GYERMEKIRODALMUNK

A SZÁZADFORDULÓ gyermekirodalma még a kiegyezés utáni nagy fellélekzés derűs életlátásában gyökeredzik. Hirtelen, szinte előzmények nélkül beköszöntő gyors fejlődése részben közművelődésünk századvégi roppant lendületével függ össze. A nagy tervek és nagy reménykedések kora ez. Ekkor kerül tető alá a népiskolai törvény, alakul ki az új középiskola. Évtizedeken át a nemzet műveltség szintjének emelése, a jövő értelmiségének intézményes biztosítása s a változott viszonyokhoz igazodó, egészséges felfrissítése áll a közérdeklődés homlokterében. Csoda-e, ha az építő láz ifjúsági szépíróinkra is átragad s ha műveik is ennek az építő láznak szellemét sugározzák? Aki tervez, hisz; aki épít, bízik. Hit a sikerben, bizalom az intézményekben, a társadalmi rendben e kor gyermekirodalmának alapvonása is.

A nagy megpróbáltatásra elkövetkezett enyhülés, a békés munkálkodhatóság öröme, a nyugalom és biztonság édes érzete, a technika és a tudomány vívmányainak lelkes csodálata árad minden e korból való gyermekkönyvünkéből. A múlt megdicsőül, legendává szépül íróink kezén. Egy ezredév, abban is főként 48 fénye sugárzik nemcsak a mondákból és a romantikus történeti regényekből, de még a gyermekversikékből is. A jelenben nincs, ami aggasszon. Becsületes munkával, szorgalommal, kitartással a legelhagyatottabb gyermekhős is kenyérhez, sőt kalácshoz juthat. A szerencse kegyeltjei, intézmények, törvény gyámolítják a pártfogásra érdemeseket, szerte a hazában meg olyan lázasan folyik a munka, hogy százannyi kéz is elkelne. Épül és szépül zavartalanul minden. A rend s a technika csak úgy ontja áldásait. Mackó úr, a híres, nevezetes utas, Mármarostól az Adriáig nem győz álmélkodni a látottakon. A határokon belül mindenütt csend és béke. A magyarság megállta a próbát: nyugodtan nézhet egy új ezredév elébe. Akad ugyan egy Sztropka Janó, aki kivándorol ebből az Eldorádóból, de őt sem a nyomor, hanem a vándorösztön hajtja Amerikába. Nem veszedelmes ember. A magyar elnyomás ellen izgatóság fajtestvérei hiába próbálják levenni lábáról. Ahelyett, hogy közibük állna, hazajön felvilágosítani félrevezetett atyafiait. Az egyetlen baljós árny, Todorescu pápa sötét alakja, elszigetelt jelenség. Története nem is az ifjúságnak szól, csak később száll alá a gyermek polcára. A századforduló gyermekirodalma még teljesebben szemel huny a magyarság társadalmi, gazdasági és poli-